

№ 096/26.03.2020 г.

ДО
Г-ЖА МАРИЯНА НИКОЛОВА
ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР - ПРЕДСЕДАТЕЛ НА Р БЪЛГАРИЯ
И ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАЦИОНАЛНИЯ СЪВЕТ ЗА ТРИСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Относно: Проект на Постановление на Министерския съвет за определяне на условията и реда за изплащане на компенсации на работодатели, преустановили работа поради обявено извънредно положение.

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖО ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,

След като се запознахме с представения ни актуализиран проект на Постановление на Министерския съвет за определяне на условията и реда за изплащане на компенсации на работодатели, преустановили работа поради обявено извънредно положение, изразяваме следното:

1. Оставаме удовлетворени от обстоятелството, че в обхвата на актуализирания проект на ПМС съгласно чл. 1, ал. 1 от същия са включени и двете хипотези на преустановяване на работа в предприятието съгласно чл. 120в, ал. 1 от КТ – със заповед на работодателя и със заповед на държавен орган във връзка с обявеното извънредно положение.

2. Изразяваме принципната си подкрепа за разширяването на обхвата на посочените в Приложение № 1 към чл. 2, т. 2 от Проекта на ПМС пряко засегнати от прилагането на ограничителните мерки икономически дейности.

Същевременно изразяваме острата си загриженост от обстоятелството, че в кръга на посочените икономически дейности не е включен клас 47.30 „Търговия на дребно с автомобилни горива и смазочни материали” от Класификатора на икономическите дейности (КИД-2008).

Със Заповед № РД-01-143/20.03.2020 г. Министерът на здравеопазването на основание чл. 63, ал. 1 от Закона за здравето, считано от 00,00 часа на 21.03.2020 г., ограничи свободното придвижване на хора на територията на страната ни, като нареди да се организират контролно-пропускателни пунктове на входно-изходните пътища на областните центрове за извършване на проверки – мярка за ограничаване на разпространението на COVID-19, която следва да бъде подкрепена. Изключение от общата забрана за придвижване се допуска само по отношение на ограничен кръг, строго определени от Министъра на здравеопазването случаи – неотложност на пътуването поради полагане на труд в населеното място, здравословни причини и завръщане по настоящ или постоянен адрес. В резултат от наложената мярка, което се отбелязва и по

време на ежедневните официални брифинги на Националния оперативен щаб, пътуванията между различните населени места са значително ограничени.

Със същата заповед на Министъра на здравеопазването бяха забранени всякакви посещения на открити или закрити обществени места, което допълнително ограничи предвиждането на хората не само извън населените места, но на територията на населените места и на разположените около тях открити места за отдих.

Същевременно още от началото на епидемията работодателите бяха призовани при възможност да въведат промени в организацията си на работа, изразяващи се във въвеждането на надомна работа или работа от разстояние. Този призив беше припознат от по-голямата част от работодателите, които организираха работния си процес при условията на т.нар. „home office”.

Като пряка последица от прилагането на тези мерки беше постигнат целеният от Националния оперативен щаб резултат, а именно ограничаване на разпространението на заразата от COVID-19 чрез ограничаване на свободното движение и осъществяването на социални контакти на работното място и извън него в неформална среда. Този резултат е видим за всички нас – по улиците на големите градове не само няма задръствания от автомобили, но почти няма движение на автомобили, включително и в столицата, силно ограничено и минимизирано до само неотложните случаи е и движението по всички междуселищни пътища.

Много бизнеси преустановиха работа в съответствие с чл. 173в от Кодекса на труда, било по свой почин поради спад на доставките или активност при изпълнението на мерките на държавата за ограничаване на разпространението на заразата, било поради изричното разпореждане на Министъра на здравеопазването. Затварянето на тези бизнеси доведе след себе си до още по-голям спад на доставките от една страна, а от друга страна до ограничаване на служебните пътувания, наред с ограничаване на пътуването до и от работа.

Всички изложени по-горе мерки, препоръчани от Националния оперативен щаб и изпълнени от Министъра на здравеопазването, доведоха като пряка и непосредствена последица до свиването на потреблението на автомобилни горива, което наложи голяма част от бензиностанциите на страната също да преустановят работа. Тази икономическа дейност е изложена на силен натиск като пряк резултат от прилагането на мерките за ограничаване на разпространението на COVID-19, наред и наравно с начина, по който беше засегнат товарния автомобилен транспорт, който е включен в Приложение № 1 към чл. 2, т. 2 от проекта на ПМС.

Считаме, че тази икономическа дейност е засегната дори в много по-голяма степен и връзката с наложените ограничения е много по-пряка и непосредствена дори от начина и степента на засягане на редица други включени в Приложение № 1 икономически дейности като консултантската дейност, дейността на рекламните агенции и проучването на пазари, които безспорно са засегнати и подкрепяме тяхното включване в разширения списък на икономическите дейности към постановлението.

Отделно от горното следва да се отчете, че пряко негативно влияние върху обема на работа на търговците на автомобилни горива оказва ограничаването на движението на международния трафик само по определени коридори, както и наложеното от ЕС пълното

преустановяване на дейността на всички опериращи с лекотоварни превозни средства на международния пазар.

В голяма част от бензиностанциите на територията на страната през последните пет дни са отчетени нулеви обороти, като търговците на горива в момента пристъпват към реорганизация на търговската си мрежа и затварят голяма част от бензиностанциите. По отношение на определени бензиностанции нашите членове ни съобщиха, че предвид на стратегическото им местоположение за обезпечаване на необходимите, макар и значително намалени количество горива за даден район, тези бензиностанции ще останат да работят с почти нулеви обороти и с намален персонал, като за тези обекти ще преустановят работа по отношение на определени работници и служители, каквато възможност им дава чл. 120в, ал. 1 от КТ.

Когато търговците от този икономически сектор пристъпят към преустановяване на работа на части от предприятието им и на отделни работници и служители, ако те съкратят персонала си, което би било за тях по-икономически целесъобразно, осигурителната система ще бъде силно натоварена. Същевременно нашите членове, осъществяващи икономическа дейност в този сектор, ни съобщиха, че ако се допусне споделяне на тежестта с държавата при съотношение 60 към 40 от осигурителния доход, те биха запазили персонала си не само за периода на действие на извънредното положение, но и в дългосрочен план. Нашите членове от този сектор заявиха пълната си готовност да поемат разходите за въпросните 40 % от осигурителния доход и за дължимите осигурителни вноски, за да гарантират заетостта на своите работници и служители.

Предвид на всичко изложено изразяваме настойчивата си позиция, че в Приложение № 1 към чл. 2, т. 2 от ПМС „Списък на икономически дейности по чл. 2, т. 2, съгласно Класификацията на икономическите дейности (КИД -2008)”, следва да се добави и клас 47.30 „Търговия с автомобилни горива и смазочни материали” от КИД – 2008.

3. Приканваме правителството да обмисли и възможността за промяна на подхода, възприет в проекта на ПМС, като пристъпи към изцяло различна философия – от лимитативно определяне на сектори към отваряне на възможността всички сектори да се възползват от компенсациите при регистриран спад в оборота им в определен в следствие на внимателен икономически анализ от държавата процент.

4. Все повече се засилва безпокойствието ни от обстоятелството, че извън всички компенсаторни механизми, които възнамерява да приложи държавата, остават голяма част от микро, малкия и среден бизнес, за което алармираме настойчиво през целия период на обявеното извънредно положение.

Изцяло извън грижата на държавата продължават да остават лицата, регистрирани като упражняващи свободна професия и/или занаятчийска дейност по чл. 4, ал. 3, т. 1, едноличните търговци по т. 2 и както и членовете на кооперации, упражняващи трудова дейност и получаващи възнаграждение в кооперацията по чл. 4, ал. 1, т. 5 от КСО.

В момента, в който занаятчиите биват възпрепятствани да реализират продукцията, работата за тях спира, и предвид на това, че те са самонаети лица, остават без каквито и

да било текущи доходи. Същевременно голяма част от микро предприятията, които също ще бъдат засегнати в съществена степен от кризата с разпространението на COVID-19, са регистрирани и осъществяват дейност като еднолични търговци, но те не са наети по трудов договор, а се осигуряват като еднолични търговци и единственият личен доход, който получават тези лица, е от дейността им като еднолични търговци. По същия начин стоят нещата с членовете на кооперациите, упражняващи трудова дейност в тях и получаващи трудови възнаграждения.

Действително съгласно чл. 4, ал. 3 от КСО тези лица не се осигуряват за безработица и обстоятелството, че те ще прекратят дейност не би засегнало осигурителната система и по специално няма да „натежат“ на фонд „Безработица“. Но тези лица ще загубят работата си и те ще отидат на пазара на труда като безработни, независимо от това дали ще ползват или не обезщетение за безработица. Увеличаването на безработицата, независимо от това дали ще бъде съпроводено с натоварване на фонд „Безработица“ или не, е един изключително неподходящ сценарий, който държавата следва да се стреми да избегне или поне да минимизира. Алармираме за тази опасност и призоваваме държавата да не изключва тези лица априори от компенсаторните механизми, а да анализира статистическите данни от НОИ и да установи колко са тези лица и какъв удар за нивата на безработица в страната би бил, ако тези лица загубят поминъка си и отидат на пазара на труда. Трябва да се отговори и на въпроса каква част от тези лица биха придобили качеството „трайно безработни“, а също така и да се обърне внимание на възможността те да натоварят друга една система – тази на социалната помощ.

При предложения вариант на ПМС предвид на това, че не работят на трудов договор, те няма да имат възможност да бъдат компенсирани по никакъв начин чрез уредените в него механизми.

Същевременно предлаганите от държавата други икономически мерки също по никакъв начин не засягат тези лица.

Предвид на това настояваме тези лица да бъдат включени или в обхвата на обсъжданото ПМС или по отношение на тях да се вземат други алтернативни мерки.

5. Въз връзка с горното предлагаме в рамките на провежданото заседание на НСТС да се обсъди предложението за някои самостоятелни марки за намаляване на неблагоприятните последици за самонаетите, включително занаятчиите и за едноличните търговци от разпространението на COVID-19.

5.1. Съгласно чл. 61з, ал. 1 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ) физическо лице, включително едноличен търговец, което извършва дейности, посочени в Приложение № 4 (патентни дейности) към закона, се облага с годишен патентен данък за доходите от тези дейности, при условия, че оборотът на лицето за предходната година не превишава 50 000 лева и не е регистрирано по Закона за данък върху добавената стойност.

Приложение № 4 към ЗМДТ определя като патентни следните икономически дейности: места за настаняване с не повече от 20 стаи или две звезди или регистрирани по Закона за туризма; заведения за хранене и развлечения с две или три звезди; търговия на дребно до 100 кв.м. нетна търговска площ на обекта; платени паркинги; дърводелски услуги; шивашки, кожарски, кожухарски и плетачни услуги; търговия, изработка и

услуги за изделия от благородни метали; общарски и шапкарски услуги; металообработващи услуги; бръснарски и фризьорски услуги, ветеринарно-фризьорски услуги; машинописни и/или копирни услуги; козметични услуги, поставяне на татуировки; маникюр, педикюр; часовникарски услуги; тапицерски услуги; автомивки; ремонт, регулиране и балансиране на гуми; авторемонтни, автотенекеджийски, автобояджийски и други услуги по техническото обслужване и ремонта на моторни превозни средства; ремонт на електро- и водопроводни инсталации; стъklarски услуги; поддържане и ремонт на битова техника, уреди, аудио-визуални уреди, климатици, ремонт на музикални инструменти; масажистки и масажисти; фотографски услуги; посреднически услуги при покупко-продажба, замяна и отдаване под наем на недвижими имоти; ключарски услуги, ремонт на брави, поправка на чанти, книгоvezки услуги, ремонт на шевни машини; ремонт на чадъри, ремонт и зареждане на запалки, ремонт на велосипеди, коминочистачни услуги; продажба на вестници, списания, българска и преводна литература; ремонт на компютри, компютърна и друга електронна офис техника (копирни апарати, факс апарати, принтери и други); фитнес центрове и спортни зали; химическо чистене, пране и гладене; мелничарски услуги; услуги с атрактивен характер: корабчета, лодки, влакчета, файтони, водни ски, водни планери и сърфове, водни колела, включително надуваеми, водни увеселения, зимни ски (включително ски-екипировка), зимни кьнки, сноубордове, шейни, въртележки, виенски колела, блъскащи се колички, велосипеди и рикши, детски колички и моторчета, стрелбища; обучение на водачи на моторни превозни средства; услуги “Пътна помощ” на пътни превозни средства; услуги със земеделска и горска техника.

Това е широк кръг от дейности, които обичайно се осъществяват или от занаятчии, ако дейността попада в обхвата на Закона за занаятите (33) или от еднолични търговци. Оборотите на тези лица са ниски, както самият закон изисква – до 50 000 лева за предходните 12 месеца, а много често те са и по-малки от този праг. В повечето случаи това са дейности, които се осъществяват еднолично – от занаятчията или едноличния търговец, без те да наемат по трудово правоотношение работници или служители. Общият брой обаче на занаятчиите и на едноличните търговци, заети в тези сфери и облагани с патентен данък, е значителен.

На практика голяма част от тези бизнеси са напълно преустановени в резултат от изрична забрана за осъществяване на дейността, наложена със заповед на Министъра на здравеопазването, или в резултат от прилагане на друга мярка за ограничаване на разпространението на COVID-19. В резултат от това тези лица – занаятчиите и едноличните търговци, ще останат без какъвто и да било доход и препитание.

По отношение на тях обаче не намира приложение въпросното ПМС за определяне на условията и реда за изплащане на компенсации на работодатели с цел запазване на заетостта на работниците и служителите при преустановяване на работа поради извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г.

Ето защо считаме, че по отношение на тези лица следва да се приложат други мерки за компенсиране на неблагоприятните последици за тяхната търговска дейност като физически лица, представляващи микро предприятия по смисъла на легалната дефиниция. Според нас напълно резонно е да се въздейства по отношение на патентния данък на тези лица. Правната философия на патентния данък е да се обложат с еднаква ставка нискооборотните дейности на физическите лица търговци – занаятчии и еднолични търговци, опериращи на територията на общината, независимо от размера на техния оборот, т.е. данъкът се дължи за осъществявана икономическа дейност. В

случаите, когато поради наличието на непредвидени обстоятелства са наложени ограничения върху възможността за осъществяването на тази дейност, е необходимо да си извърши известна редукция на този данък.

Съгласно чл. 61к от ЗМДТ размерът на патентния данък се определя с решение на общинския съвет в границите съгласно Приложение № 4 към закона в зависимост от местоположението на обекта на територията на съответната община. Общинският съвет определя размера на данъка при съобразяване на следните критерии: местоположение на населеното място/зоната, вид на населеното място с оглед на това дали е с местно или с национално значение, брой на населението и големина на населеното място/зоната, стопанско значение на населеното място/зоната, сезонен или постоянен характер на дейността, икономическо състояние на населеното място.

Съгласно чл. 61п от ЗМДТ патентният данък се внася на четири равни вноски, разпределени както следва: до 31 януари, до 30 април, до 31 юли и до 31 октомври, както чл. 68н, ал. 2 от същия нормативен акт предвижда 5-процентна отстъпка, ако целият размер на патентния данък е платен до 31 януари.

Действително съгласно чл. 61п, ал. 3 от ЗМДТ, когато патентната дейност се прекратява през течение на годината, с изключение на дейностите, посочени в т. 1 и 2 на приложение № 4, данъкът се определя пропорционално на броя на тримесечията на извършване на дейността, включително тримесечието на започване или прекратяване на дейността. В случая обаче става въпрос за временно преустановяване на дейност или за намаляване съществено на обичайния размер на приходите от тази дейност, поради което според нас не следва тези лица да подават декларации за прекратяване на дейност, още повече, че това означава да се предизвика струпане на хора в съответните общински администрации.

Предвид на това предлагаме да се приложат следните марки:

1) Министерският съвет да предложи Закон за допълнение на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., като се предвиди, че за периода на извънредното положение не се дължи патентен данък по Закона за местните данъци и такси;

или

2) Да се призват Общинските съвети да намалят определения от тях размер на патентния данък до минималните размери по Приложение № 4 към Закона за местните данъци и такси.

5.2. Съгласно чл. 4, ал. 3 от КСО сред задължително осигурени за инвалидност поради общо заболяване, за старост и за смърт са следните категории лица:

- лицата, регистрирани като упражняващи свободна професия и/или занаятчийска дейност;

- лицата, упражняващи трудова дейност като еднолични търговци, собственици или съдружници в търговски дружества, физическите лица - членове на неперсонифицирани дружества и лицата, които се облагат по реда на чл. 26, ал. 7 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица;

- регистрираните земеделски стопани и тютюнопроизводители;

- лицата, които полагат труд без трудово правоотношение и получават месечно възнаграждение, равно или над една минимална работна заплата, след намаляването му с разходите за дейността, ако не са осигурени на друго основание през съответния месец.

Както стана ясно от изложението по-горе тези лица остават извън обхвата на каквито и да било компенсаторни механизми. Същевременно в по-голямата част от случаите преустановяването на дейността на тези лица, води до нулев доход за тях. Както продължаваме неотменно да настояваме от началото на обявеното извънредно положение и до сега, тези лица не трябва априори да се изключват от обхватите за механизмите за компенсиране на бизнеса.

Предвид на това настояваме тези лица да се включат в компенсаторния механизъм на обсъжданото ПМС за определяне на условията и реда за изплащане на компенсации на работодатели, преустановили работа поради обявено извънредно положение.

Като алтернативна мярка предлагаме да се обяви прекъсване на дейността им, ако не са реализирали приходи от нея през целия или през част от периода на извънредното положение. Самоосигуряващите се лица имат възможност да подават декларация за спиране и за възобновяване на дейността си, но това отново е свързано със създаването на предпоставки за струпване на лица в офисите на НАП или ако се възползват от възможността да подадат декларацията чрез ПИК, ще доведе само до натрупване на документи за обработка от НАП. Ето защо според нас е резонно държавата да признае с нормативен акт прекъсване на осигурителния период за тези лица през цялото или през част от времето на обявеното извънредно положение, ако не са осъществявали дейност, което би имало за последица недължимост на осигурителни вноски за този период. Това може да се постигне отново чрез допълнение на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020г.

С УВАЖЕНИЕ,

/п/

ВИОЛИНА НАКОВА

**Изпълнителен Заместник-председател на
СЪЮЗ ЗА СТОПАНСКА ИНИЦИАТИВА**

№ 098/26.03.2020 г.

ДО
Г-ЖА МАРИЯНА НИКОЛОВА
ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР - ПРЕДСЕДАТЕЛ НА Р БЪЛГАРИЯ
И ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАЦИОНАЛНИЯ СЪВЕТ ЗА ТРИСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

ДО
Г-ЖА ДЕНИЦА САЧЕВА
МИНИСТЪР НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

Относно: Проект на Постановление на Министерския съвет за определяне на условията и реда за изплащане на компенсации на работодатели с цел запазване на заетостта на работниците и служителите при преустановяване на работа поради извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖО ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,

След представяне по-рано днес на становището на Съюза за стопанска инициатива по посочения проект на Постановление на Министерския съвет, в организацията ни продължават да пристигат тревожни данни относно последиците и спадовете в оборотите в редица икономически сектори. Като илюстрация ще посочим данните, които получихме за спадове в дейността на едни от най-големите фирми, осъществяващи дейност в раздел 46 „Търговия на едро, без търговия с автомобили и мотоциклети” от КИД-2008.

Предприятията в клас 46.34 „Търговия на едро с напитки” допринасят за държавния бюджет с акциз от над 230 млн. лв. на година, което показва значението на този бранш и необходимостта да бъдат запазени в условията на кризата както самата икономическа дейност като силно позициониран в икономиката ни бранш, така и заетите в него работници и служители.

Заведенията формират около 35% от оборота на спиртни напитки, като за някои категории процентът е по-висок или по-нисък. След преустановяването на дейност със заповедта на Министъра на здравеопазването на всички заведения, търговците на едро с напитки нямат продажби, а дори започва и връщане на стоки към тях. Служителите от бранша, които пряко са заети в работата със заведения, няма какво да работят.

Същевременно се отчита спад и в потреблението на спиртни напитки в магазините, поради запасяването с най-необходимите хранителни и санитарни продукти. Отложени са вече търговски активации и каталози в магазините, като Пролетен и Великденски. Служителите от бранша не са допускани да подреждат стока в големите вериги или да продават на собствениците в малките магазини.

Самите потребители показват тотална промяна в покупателните двигатели и импулси.

Търговията на едро в не по-малка степен е засегната от ограничителните мерки за разпространението на заразата от COVID-19 от търговията на дребно, доколкото негативно влияние оказват не само националните мерки, но също така и решенията ЕС и на държавите извън Съюза, с които предприятията от България осъществяват външно-търговска дейност.

Предвид на това изразяваме позицията си за необходимостта от разширяването на обхвата на Приложение № 1 към чл. 2, т. 2 от ПМС „Списък на икономически дейности по чл. 2, т. 2, съгласно Класификацията на икономическите дейности (КИД -2008)“, като считаме, че следва да се добави и раздел 46 „Търговия на едро, без търговия с автомобили и мотоциклети“ от КИД – 2008, като се спазва принципът при определянето обхвата на икономическите дейности от този раздел, приложен при раздел 47 от КИД-2008, а именно да се изключат онези класове, при които в момента се отчита запазване или увеличаване на обемите.

Очитайки, че съвсем малко са икономическите дейности, които не търпят неблагоприятни последици от прилаганите на национално и на европейско ниво мерки за ограничаване на заразата с COVID-19, потвърждаваме позицията си за необходимостта от промяна на подхода, възприет в проекта на ПМС, като се пристъпи към изцяло различна философия – от лимитативно определяне на сектори към отваряне на възможността всички сектори да се възползват от компенсациите при регистриран спад в оборота им в определен в следствие на внимателен икономически анализ процент, включително и при необходимост от промяна на определения в Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. размер на компенсацията от страна на държавата.

С УВАЖЕНИЕ,

/п/

ВИОЛИНА НАКОВА

**Изпълнителен Заместник-председател на
СЪЮЗ ЗА СТОПАНСКА ИНИЦИАТИВА**

